

Opis predmeta

Opće informacije		
Nositelj predmeta	dr. sc. Samir Vrabec, znanstveni suradnik	
Naziv predmeta	Odnos Crkve i države u Hrvatskoj i Europi	
Studijski program	Prijeodiplomski sveučilišni studij Protestantska teologija	
Status predmeta	Izborni	
Godina	Prva, druga i treća	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave	ECTS koeficijent opterećenja studenata	2
	Broj sati (P+V+S)	1+0+0

<p>1. OPIS PREDMETA</p> <p>1.1. <i>Ciljevi predmeta</i></p> <p>Ciljevi predmeta su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. upoznati studente s temeljnim sadržajem i značenjem koncepta odnosa Crkve i države kao teološkog, politološkog i pravnog pitanja kroz njegov povijesni razvoj 2. predstaviti studentima raznolikost teoloških i konfesionalnih pogleda na odnos Crkve i države 3. uputiti studente na istraživanje temeljnih i ključnih autora i izvora u pogledu odnosa Crkve i države u teologiji i političkoj filozofiji 4. upoznati studente s pravnim uređenjem odnosa Crkve i države u Hrvatskoj i u poredbenom pregledu europskih država koje se smatraju oglednim primjerima pojedinoga modela odnosa Crkve i države
<p>1.2. <i>Uvjeti za upis predmeta</i></p> <p style="text-align: center;">Nema posebnih uvjeta za upis predmeta.</p>
<p>1.3. <i>Očekivani ishodi učenja na razini programa kojima predmet pridonosi</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prikupiti, odabrati, analizirati, sintetizirati, sumirati i kritički procijeniti podatke 2. kritički prosuđivati uzroke i posljedice pojedinih tijekova povijesti crkve i teologije 3. upotrijebiti stečeno znanje prilikom ocjenjivanja uloge Crkve i kršćanstva u životu suvremenog čovjeka i društva 4. kritički vrednovati pojedine segmente odnosa Crkve i suvremenog čovjeka i društva 5. na temelju stečenoga znanja ocijeniti značaj i relevantnost kršćanstva u međureligijskom kontekstu kao i odnosu prema društvu, kulturi i znanosti 6. na temelju stečenoga znanja zaključivati o značaju protestantizma u kontekstu kršćanske ekumene, međureligijskog dijaloga, kao i o odnosu protestantizma prema društvu, kulturi i znanosti

1.4. Očekivani ishodi učenja za predmet

Nakon uspješno završenog predmeta studenti/ica će moći:

1. definirati koncept odnosa Crkve i države i kratko opisati njegov povijesni razvoj
2. analizirati, prepoznati i argumentirano objasniti društveno-povijesnu i teološku pozadinu raznolikosti konfesionalnih pogleda na odnos Crkve i države
3. analizirati, prepoznati i argumentirano objasniti razvoj modela odnosa Crkve i države u njihovu društveno-povijesnom i konfesionalnom kontekstu
4. objasniti glavne značajke modela odnosa Crkve i države i sažeto opisati njihovo pravno uređenje na primjerima pojedinih europskih država
5. navesti temeljne izvore prava kojima se uređuje odnos kršćanskih konfesija i države u Hrvatskoj i u njima se orijentirati
6. kritički promišljati i prosuđivati pitanja i probleme pravnog uređenja i društvene stvarnosti u pogledu odnosa Crkve i države u Hrvatskoj
7. integrirati znanje stečeno na ovom predmetu sa stečenim znanjima u drugim predmetima ovoga studija (osobito iz predmeta Opća povijest crkve, Sociologija religije i Društveni angažman crkve)

1.5. Sadržaj predmeta

1. Uvodna razmatranja, terminološki i metodološki okvir predmeta. Odnos vjerskih zajednica i države. Odnos Crkve i države. Sekularizacija, sekularizam i odvojenost Crkve i države.
2. Kratki povijesni pregled odnosa Crkve i države
3. Pregled teoloških pogleda na odnos Crkve i države (Augustinova 'Država Božja', papinski nauk o dva mača, simfonija u pravoslavlju, Lutherov nauk o dva kraljevstva, Calvinova politička teologija)
4. Odnos Crkve i države u političkoj filozofiji
5. Odnos Crkve i države kao teološko, politološko i pravno pitanje
6. Teorijski i poredbeni pregled modela odnosa Crkve i države u Europi (model državne/nacionalne crkve, separacijski model i hibridni model)
7. Pravni okvir uređenja odnosa kršćanskih konfesija i države u Hrvatskoj
8. Zaključna razmatranja

1.6. Vrste izvođenja nastave

predavanja
 seminari i radionice
 vježbe
 obrazovanje na daljinu
 terenska nastava

samostalni zadaci
 multimedija i mreža
 laboratorij
 mentorski rad
 ostalo

1.7. <i>Komentari</i>							
1.8. <i>Obveze studenata</i>							
Aktivno praćenje nastave, čitanje zadanih materijala i aktivno sudjelovanje u raspravama tijekom predavanja							
1.9. <i>Praćenje¹ rada studenata</i>							
Pohađanje nastave		Aktivnost u nastavi	0.5	Seminarski rad		Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit		Usmeni ispit	1.5	Esej		Istraživanje	
Projekt		Kontinuirana provjera znanja		Referat		Praktični rad	
Portfolio							
1.10. <i>Ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu</i>							
Aktivnost studenata pratit će se tijekom čitavog semestra. Nastavu je obavezno pohađati. Ispit je usmeni.							
1.11. <i>Obvezatna literatura</i>							
<ol style="list-style-type: none"> 1) J. T. S. MADELEY, Z. ENYEDI, <i>Church and State in Contemporary Europe: The Chimera of Neutrality</i>, London: Frank Cass Publishers, 2003., str. 1-49 2) N. DOE, <i>Law and Religion in Europe: A Comparative Introduction</i>, Oxford: Oxford University Press, 2011., str. 14-39 3) J. WITTE, <i>Law and Protestantism: The Legal Teachings of the Lutheran Reformation</i>, Cambridge: Cambridge University Press, 2004., str. 87-115 4) M. PETRAK, F. STANIČIĆ, <i>Katolička crkva, vjerske zajednice i hrvatski pravni sustav</i>, Zagreb: Informator, 2020., (izabrana poglavlja) 							
1.12. <i>Dopunska literatura</i>							
<ol style="list-style-type: none"> 1) S. VRABEC, <i>Vjerska prava i slobode i sekularizacija u kontekstu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji</i>, u: <i>Kultura, identitet, društvo - europski realiteti</i>, Osijek, Zagreb: Odjel za kulturologiju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku; Institut društvenih znanosti Ivo Pilar u Zagrebu, 2014., str. 549-561 2) S. VRABEC, <i>"Hrvatski Kulturkampf" i ustavni dijalog</i>, u: <i>Konstitucionalizacija demokratske politike</i>, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU), 2014, str. 139-159 							

¹ **VAŽNO:** Uz svaki od načina praćenja rada studenata treba unijeti odgovarajući udio u ECTS bodovima pojedinih aktivnosti tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta. Prazna polja možete upotrijebiti za dodatne aktivnosti.

- 3) Ž. TANJIĆ, *Dajte caru carevo, a Bogu Božje. Orisi teološko-filozofskog pogleda na odnos Crkve i države*, Bogoslovska smotra, 82 (2012.) 4, str. 939 –954
- 4) A. MIŠIĆ, *Ranokršćanski odnos vjere i politike - Crkve i države*, *Obnovljeni život: časopis za filozofiju i religijske znanosti*, 59 (2004.) 4, str. 451-468
- 5) H. ŠPEHAR, *Odvojenost crkve i države. Prilog izučavanju politike i religije*, *Politička misao* 48 (2011.) 4, str. 26-40

1.13. *Broj primjeraka obvezatne literature u odnosu na broj studenata koji trenutačno pohađaju nastavu na predmetu*

<i>Naslov</i>	<i>Broj primjeraka</i>	<i>Broj studenata</i>
Sva literatura dostupna je studentima u elektroničkom obliku.		

1.14. *Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih znanja, vještina i kompetencija*

Kroz rasprave sa studentima tijekom izvođenja predmeta te kroz ispit.